

Fig. 246. Vg 148. Slöta sn, kyrkan.
Efter teckning av Christofersson.

Fig. 247. Vg 148. Slöta sn, kyrkan.
Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 999).

149. Vartofta-Åsaka sn, Åsakatorp. Tidigare vid Grännarp, Vårkumla sn.

Pl. 120.

Litteratur: L 1359, T 103. O. Sundholm, Anteckning i Sundholmska saml. 95–96 (Stifts- och Landsbibl., Skara); M. H. Hultin, Reseberättelse (odat., 1850-talet?, ATA); C. J. Ljungström, Redvägs härad (1861), s. 34, Vartofta härad och staden Falköping (1877), s. 79; L. Kinberg i VFT 1: 2, s. 17 f. (1869, nytr. 1938); H. Jungner, Gudinnan Frigg och Als härad (1922), s. 326 noten; Fornminnesinventering 1928 (ATA); O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 367, 372; Handlingar 1935 i ATA.

Äldre avbildningar: Sundholm, bläckskiss (i a.a.); teckning av okänd (i J. G. Liljegren, Fullständig Bautil, ATA); J. A. Elfman, blyertsteckning (VFA); S. Welin, tuschteckning (VFA), träsnitt (i T 103).

Runstenen, av vilken endast nedre delen är känd och i behåll, står nu rest på Jungfrukullen 700 m. S om Vartofta-Åsaka kyrka och 150 m. NNV om Åsakatorp, 15 m. Ö om landsvägen till Kyrkeslätt.

I prosten O. Sundholms beskrivning över Vartofta-Åsaka från början av 1800-talet meddelas följande angående stenen: »Af Runskrifter skulle denna Församling icke kunna upvisa något Exempel, om ej för et par år sedan en afbruten Runsten blifvit flyttad från Frälse Hemmanet Grännarp i Vårkumla Sockn, der han tjent til Häll utan för en Stalldörr, til Säteriet Torp. Stenen som nu är uprest på en kulle, uti detta Säteriets Norra Gärde, har varit väl ristad; men tiden eller Våldsverkarens hand har ej lämnat oss mer än denna ofullständiga figur och inscription.» Vidare har J. G. Liljegren på en teckning i *Fullständig Bautil*

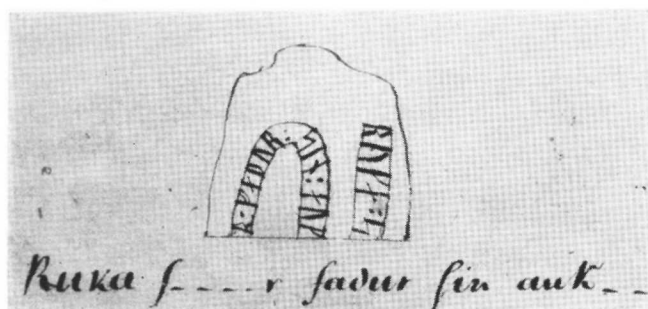

Fig. 248. Vg 149. Vartofta-Åsaka sn, Åsakatorp.
Efter teckning av Sundholm.

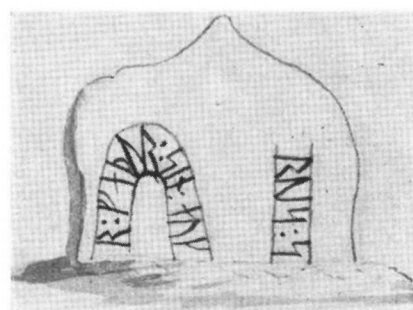

Fig. 249. Vg 149. Vartofta-Åsaka sn, Åsakatorp. Efter teckning i Fullständig Bautil.

noterat: »Flyttad från Wårdkumla S till Grännarp der den legat vid ett stall; sedan är den uprest vid säteriet Torp, der den länge legat.» Liljegren anser Grännarp ligga i Åsaka sn, vilket även framgår av anmärkningen till L 1359. Utan att källan finns angiven, är det sannolikt Sundholms uppgift, som — ehuru delvis vantolkad — Liljegren grundar sig på.

C. J. Ljungström har en annan uppfattning om stenens tidigare placering. »Åsaka pastorats mest framstående fornminne är 'Jungfrukullen' vid Åsaka torp, der sägen är att i pesttid en jungfru blifvit satt qvick i jord. Kullen innehåller dock en gånggrift samt har fotkedja och på densamme är ställd öfra delen af en Runsten, som hit flyttats från Stakslunda nära, men i Redvägs härad belägna gård.» Stakslunda ligger V om Ätran, vilket antagligen föranlett Ljungström att ge stenen hemortsrätt i grannhäradet.

K. Torin slutligen, som förmodligen också direkt eller indirekt stöder sig på Sundholms uppgift, säger: »Enligt en anteckning i pastorsarkivet är stenen ditförd från hemmanet Grännarp i Vårkumla socken och Frökinds härad.»

Av Sundholms uppgift, nästan samtida med runstenens förflyttning — tillika det äldsta belägget — framgår sålunda, att stenen tidigare funnits i Vårkumla sn vid Grännarp, som tröskelhäll utanför stallbyggnaden, och i slutet av 1700-talet flyttats c:a 3 km. i sydöstlig riktning till Åsakatorp i Vartofta-Åsaka sn.

Grå granit. Höjd 0,75 m., bredd 1 m.

Inskrift:

: ruka : s₅ā . . . r : fa₁₀ður : sin : auk : - . . .

Rugga(?) satti . . . , faður sinn, ok . . .

»Rugga(?) satte (denna sten efter) . . . , sin fader, och . . .»

Till läsningen: Före 1 **r** finnas mycket otydliga spår av sk. 1-2 **ru** äro grunda genom nötning. Första delen av bst till 6 **a** är bevarad. Snett ovanför översta punkten i sk efter 18 **k** ser man spår av huggning, som torde vara slutet av v. bst till en **t**-runa (19). — Torin har samma läsning som ovanstående.

Namnet på mannen, som reste runstenen, kan vara *Rugga*. Det är förmodligen samme man som på Vg 139 nämnes som Gudmunds fader. Se vidare Vg 139.